

Uchwała Nr 22/XL
Naczelnego Sądu Harcerskiego ZHP
z dnia 26 października 2019 r.
w sprawie wykładni § 27 ust. 1 Statutu ZHP
(zakres odpowiedzialności dyscyplinarnej członka ZHP)

Na podstawie § 73 ust. 3 Statutu ZHP Naczelny Sąd Harcerski ZHP uchwała, co następuje:

§ 1

1. Członek ZHP może ponosić odpowiedzialność dyscyplinarną za czyny popełnione poza działalnością w ZHP, jeżeli skutkują one ewidentnym naruszeniem zasad określonych w Statucie ZHP, w tym w szczególności stoją w sprzeczności z zasadami harcerskiego systemu wychowawczego, w którym istotną rolę odgrywa osobisty przykład instruktora lub z obowiązkiem dbania o dobre imię i dobro Związku, podważając wiarygodność ZHP w otoczeniu zewnętrznym lub szkodząc wizerunkowi harcerstwa w społeczeństwie.
2. Skutki każdego czynu popełnionego przez członka ZHP poza działalnością w ZHP podlegają indywidualnej ocenie, z uwzględnieniem wszystkich okoliczności sprawy.

§ 2

1. Członek władzy ZHP nie ponosi odpowiedzialności dyscyplinarnej oraz nie podlega karom i procedurom dyscyplinarnym określonym w § 27 Statutu ZHP, w tym przed sądami harcerskimi ZHP, za realizację statutowych działań tej władzy. Odpowiedzialność za realizację tych działań następuje poprzez ocenę ich działalności w procedurze:
  - 1) rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania z działalności władzy przez właściwy zjazd,
  - 2) podejmowania uchwały przez odpowiedni zjazd lub odpowiednią komisję rewizyjną w sprawie absolutorium dla poszczególnych członków właściwej komendy lub Głównej Kwatery ZHP,
  - 3) podejmowania przez radę chorągwi uchwały o wygaszeniu mandatu członka komendy chorągwi lub przez Radę Naczelną ZHP uchwały o wygaszeniu mandatu członka Głównej Kwatery ZHP,
  - 4) odwołania członka ze składu władzy lub odwołania władzy w trakcie kadencji.
2. Członek władzy ZHP może jednakże ponosić odpowiedzialność dyscyplinarną w związku z działaniami podejmowanymi w ramach pełnionej funkcji, na zasadach określonych w §27 ust. 1 Statutu ZHP, jeżeli podjęte działania lub

zaniechania stanowią ewidentne naruszenie powszechnie obowiązujących przepisów prawa lub postanowień Statutu ZHP i noszą oczywiste znamiona naruszenia § 20 Statutu ZHP, w szczególności poprzez narażenie dobrego imienia i dobra Związku, sprzeniewierzenie się wartościom wychowawczym ZHP lub naruszenie zasad harcerskiego wychowania.

3. Członek władzy kolegialnej ZHP nie może ponosić odpowiedzialności dyscyplinarnej o której mowa w ust. 2, za działania podejmowane przez tę władzę lub za zaniechania statutowych obowiązków tej władzy, o ile nie działał w złej wierze.
4. O zasadności wniosku o ukaranie członka ZHP za czyny związane z pełnioną funkcją we władzach ZHP decyduje sąd harcerski, dokonując każdorazowo indywidualnej oceny, czy zarzucany czyn nosi oczywiste znamiona naruszenia przepisów prawa lub Statutu ZHP oraz uwzględniając jego skutki dla Związku Harcerstwa Polskiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem 27 października 2019 r.

Uzasadnienie

Zgodnie z postanowieniami § 5 ust. 2 Statutu ZHP „ZHP realizuje cele przez harcerski system wychowawczy [...] w którym istotną rolę odgrywa osobisty przykład instruktora.”. Jest oczywiste, że ten przepis, podobnie jak statutowy obowiązek nałożony na członków ZHP dbania o dobre imię i dobro Związku (§ 20 ust. 1 pkt 1 Statutu), wymagają od członków ZHP przestrzegania harcerskich zasadach zawsze, a nie tylko podczas działań w ZHP. Także normy wynikające z Prawa Harcerskiego mają charakter uniwersalny i wymagają kierowania się nimi w życiu codziennym a nie tylko sporadycznie („całym życiem” - zgodnie z treścią Przymierzenia Harcerskiego). Dlatego nawet jeśli czyn został popełniony przez członka ZHP podczas działań nie pozostających w związku z działalnością w ZHP, członek ZHP może ponosić odpowiedzialność dyscyplinarną za taki czyn. W indywidualnej ocenie każdego przewinienia kluczowe znaczenie musi mieć ocena jego skutków, z punktu widzenia powyższych przepisów Statutu ZHP. Przy podejmowaniu decyzji o ukaraniu lub o złożeniu wniosku o ukaranie do sądu harcerskiego należy brać pod uwagę wszystkie okoliczności sprawy. Nie jest bowiem zasadne, aby odpowiedzialności dyscyplinarnej podlegało każde, nawet najmniejsze i przypadkowe wykroczenie.

Członkowie władz ZHP nie ponoszą odpowiedzialności dyscyplinarnej za wykonywanie swoich funkcji we władzach na zasadach określonych w § 27 Statutu ZHP. Za realizację zadań związanych z pełnieniem funkcji we władzach ZHP

są co do zasady rozliczani na koniec kadencji, Ustępujące władze ZHP podlegają bowiem ocenie odpowiedniego zjazdu zwykłego - poprzez przyjęcie sprawozdania ustępującej władzy a w przypadku członków komend i GK ZHP także poprzez podejmowanie uchwał w przedmiocie absolutorium dla poszczególnych członków tych władz. W trakcie kadencji władze wykonawcze ZHP są dodatkowo oceniane poprzez podejmowanie uchwał w przedmiocie absolutorium, odpowiednio: członkowie komend hufców - przez zjazdy sprawozdawcze hufców, członkowie komend chorągwi - przez komisje rewizyjne chorągwi, członkowie GK ZHP przez Centralną Komisję Rewizyjną. Statut ZHP daje także możliwości odwołania członka władzy lub danej władzy w trakcie kadencji. I tak n.p. § 44 ust. 4 określa przypadki, kiedy członek władzy może zostać odwołany ze składu władz w trakcie kadencji. Postanowienia § 49 ust. 3 określają zasady wygaszania mandatów członków komendy hufca w trakcie kadencji, w § 60 ust. 4 zostały określone takie zasady w odniesieniu do członków komendy chorągwi a w § 67 ust. 4 pkt 11 - w odniesieniu do członków Głównej Kwatery ZHP.

Te przepisy potwierdzają odpowiedzialność członków władz ZHP przede wszystkim przed władzami uchwałodawczymi i kontrolnymi oraz stanowią podstawę do wyłączenia ich odpowiedzialności dyscyplinarnej w oparciu o § 27 Statutu ZHP za sposób i jakość wykonywania funkcji w ramach danej władzy, za wyjątkiem przypadków, gdy podjęte działania lub zaniechania stanowią ewidentne naruszenie przepisów powszechnie obowiązujących lub przepisów Statutu ZHP i noszą oczywiste znamiona naruszenia § 20 Statutu ZHP, w szczególności poprzez narażenie dobrego imienia i dobra Związku, naruszenie zasad harcerskiego wychowania lub sprzeniewierzenie się wartościom wychowawczym ZHP. Ocenie sądu harcerskiego nie może jednak podlegać każda czynność instruktora wykonywana w ramach zadań członka władz lub zaniechanie każdego działania wskazanego dla danej władzy w Statucie ZHP, zwłaszcza że większość takich zadań ma charakter instruktażowy a nie obligatoryjny. Punktem odniesienia powinien być § 20 Statutu ZHP, określający podstawowe obowiązki członkowskie. Podejmując decyzję w sprawie środków dyscyplinarnych wobec członka władz ZHP należy w sposób zindywidualizowany oceniać każdy przypadek, w tym ustalić czy zarzucany czyn nosi znamiona oczywistego naruszenia obowiązujących przepisów oraz jakie skutki przyniosło podjęte działanie lub zaniechanie w kontekście zasad harcerskiego wychowania i wartości wychowawczych ZHP oraz statutowego obowiązku dbania o dobre imię i dobro Związku. Natomiast w przypadku gdy przewinienie zarzucane członkowi władz ZHP nie ma związku z wykonywaniem zadań w ramach pełnionej funkcji, ponosi on odpowiedzialność za zasadach określonych w § 27 ust. 4 Statutu ZHP.

Z postanowień Statutu ZHP wynika zasada indywidualnej odpowiedzialności członka ZHP za swoje czyny, dlatego jako zasadę należy przyjąć, że nie można stosować zbiorowej odpowiedzialności dyscyplinarnej członków władz kolegialnych za działania lub zaniechania tych władz. Wpływ członka władzy kolegialnej na jej działalność jest ograniczony, często trudny lub niemożliwy do ustalenia n.p. w przypadku głosowań tajnych czy projektów uchwał przygotowywanych przez

różne zespoły. Odstępstwo od tej zasady jest dopuszczalne tylko w sytuacji, gdyby okazało się że członek takiej władzy działał w złej wierze.

Przewodniczący
Naczelnego Sądu Harcerskiego ZHP

(-) hm. Krzysztof Pater